

تاثیر آموزش همدلی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش آموزان پایه ششم شهر مروت

بهنام رازقی^۱، نجمه پرنیان^۲، مریم میرشکاری^۳، سعیده میرشکاری^۴

۱- فارغ التحصیل ارشد روان شناسی تربیتی و مدیر دبستان ام البنین ، دانشگاه آزاد اسلامی مروت

behnamrazeghi375@gmail.com

۲- فارغ التحصیل ارشد روانشناسی تربیتی و معلم پایه چهارم ، پیام نور یاسوج

Parnian_najme@yahoo.com

۳- فارغ التحصیل ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی مروت

rahimebaran246@gmail.com

۴- فارغ التحصیل ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی مروت

sanazmirshekari8032@gmail.com

چکیده

آموزش همدلی از طریق افزایش درک فرد با ارتقا آگاهی وی از خود و دیگران، افزایش پاسخ های همدلانه با استفاده از تنظیم هیجان و گرفتن چشم انداز که منجر به افزایش دقت در همدلی می شود بازخورد مثبتی را برای فرد فراهم می آورد. هدف از پژوهش حاضر تاثیر آموزش همدلی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش آموزان بود. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ روش جمع آوری داده ها پیمایشی و از لحاظ روش اجرا از گروه پژوهش های تجربی و از نوع نیمه آزمایشی و با به کارگیری طرح پیش آزمون ، پس آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمام دانش آموزان پایه ششم شهر مروت در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ بود که از بین آنها تعداد ۶۲ نفر به صورت تصادفی در دسترس انتخاب گردید. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ایزنبرگ و همکاران (۱۹۹۱)، پرسشنامه اختلال رفتاری کودکان راتر (۱۹۶۴) جهت سنجش سازگاری اجتماعی و پرسشنامه پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲) استفاده شد. گروه آزمایش در معرض ۱۵ جلسه آموزش همدلی قرار گرفت و گروه کنترل هیچگونه آموزشی دریافت نکرد. جهت بررسی فرضیه های پژوهش از آزمون تحلیل کوواریانس بهره گرفته شد. یافته ها حاکی از آن بود که بعد از کنترل نمره های پیش آزمون، تفاوت معناداری بین دو گروه آزمایش و گواه در میانگین نمره های همدلی، سازگاری اجتماعی و پرخاشگری و ابعاد آن وجود دارد.

کلید واژه ها: آموزش همدلی، سازگاری اجتماعی، پرخاشگری، دانش آموزان پایه ششم

۱-مقدمه

همدلی به معنی لمس احساسات رنج آور دیگران و همدردی به معنی انگیزه برای کمک به دیگران، از مؤلفه های شفقت ورزی به حساب می آیند. همدلی دارای دو بعد شناختی و عاطفی است. همدلی شناختی به معنای درک و فهم احساس دیگری و در واقع، مطرح شدن نظریه ذهن و فهم دیدگاه طرف مقابل است. بعد دوم همدلی، همدلی عاطفی است که به معنای ارتباط عاطفی با دیگران و سهیم شدن در حالات عاطفی آنها است. از این رو به نظر می رسد همدلی عاطفی مستلزم وجود همدلی شناختی است، زیرا در غیاب همدلی شناختی همدلی عاطفی نیز وجود نخواهد داشت. علاوه بر دو جزء فوق در برخی منابع بعد سوم نیز به نام همدلی رفتاری آمده است که به معنای همدلی عملی با دیگران است (بهاروند و سودانی، ۱۳۹۹). قابلیت و توانمندی همدلی در متمایز ساختن افرادی که در رفتار نوع دوستانه درگیر شده یا نمی شوند نقش مهمی بازی می کند. افراد همدل دارای سه ویژگی هستند: ۱- دارا بودن احساس همدلانه، احساس نوعی نگرانی و دغدغه خاطر نسبت به نیازهای دیگران ۲- محاوره درونی، توانایی گذاردن خود به جای دیگران، ۳- احساس همدلی خیالی، افرادی که در این ابعاد از همدلی بالایی برخوردارند هنگامی که فردی در اطفال آنها دچار مشکل می شود پاسخ عاطفی و هیجانی نشان می دهند و در تعاقب آن درصدد رفع آن مشکل بر می آیند (امید پور و همکاران، ۱۳۹۹).

همدلی در آموزش موضوع ، جدید و نوظهور نیست چند دهه است که اهمیت آن در مبحث آموزش بر همه آشکار شده است. بسیاری از کارشناسان آموزش و پژوهشگران این حوزه ، سعی کرده اند اهمیت مباحث عاطفی را در آموزش به اثبات رسانند. به عنوان مثال